

Babam Prof. Dr. Lutfullah Aksungur

Prof. Dr. Varol Lütfü
Aksungur

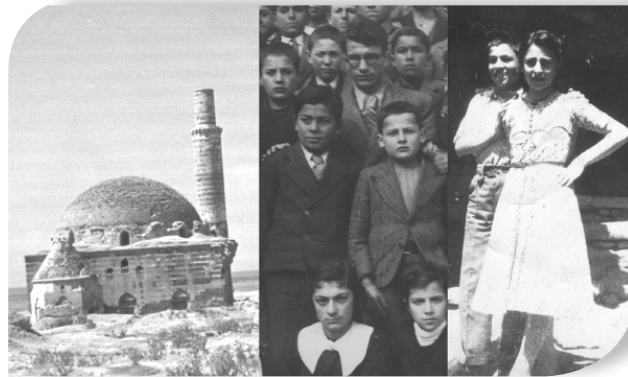
Babam Prof. Dr. Lutfullah Aksungur'un yaşam öyküsünü; eğitici, araştırmacı, hekim ve yönetici yönlerini; anısına yapılanları konu alan, Prof. Dr. M. Alpaslan Acar ile birlikte yazmış olduğumuz bir yazı, 2002 yılında "Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi" adlı dergide yayımlanmıştı (1). O yazının bir yinelemesi olmaması için, şimdiki yazıda oğlu gözüyle babamı anlatmak istiyorum.

Babam Lutfullah Aksungur, 1925 yılında Yozgat'ta doğmuştur. Kısa bir süre sonra babasını yitirmiştir. Bu yüzden babasını birazcık olsun anımsamazdı. Ona ilişkin bildikleri, yalnızca kendisine anlatılmış olanlardı: "Dedem Hüseyin, bir jandarma imiş. Onun da babası Lutfullah, Van müftüsü imiş. Dedem, anasını, babasını, kardeşlerini, tüm yakınlarını Ermenilerin yaktığı camide yitirmiş. Kendisi, o günlerde İstanbul'da okumakta olduğu için kurtulmuş. Dedem, bu yitiklerinden dolayı çektiği acıyla çok içermiş." Babam, babasız büyümesine karşın, kardeşlerim ile bana çok iyi bir baba olabilmeyi başarabilmiştir.

Babasız, dolayısıyla arkasız Lutfullah Aksungur, darlık içinde geçen çocukluk yıllarında kurtuluşu okumakta görmüş, bu yüzden ilkokulu bitirince, devlet parasız yatılılık sınavına girmeyi seçmiştir. O yıllarda Yozgat'ta olmadığından, böyle bir olanağın olduğu Erzincan'a, çocuk yaşına karşın yalnız başına, otostop yapa yapa gitmiştir. Ancak girdiği sınavda başarısız olmuş, yine yalnız başına, yine otostop yapa yapa, bu kez ağlaya ağlaya Yozgat'a dönmüştür. Ardından 1939 yılının Aralık ayında Erzincan'da çok büyük bir deprem olmuş, taş taş üstünde kalmamıştır. Bu yüzden babam, başarısızlıkların hangisi olursa olsun üzülmeye değmeyeceğini daha çocukluğunda anlamıştır.

Babasız, ancak bu kez bir Ermeni terzinin yanında çalışan ablası Nafiye'nin arka çıktığı Lutfullah Aksungur, eğitimini Yozgat'ta sürdürmüştür. Liseyi bitirince, yine geçim sıkıntısı nedeniyle, İstanbul Tıp Fakültesi'ne askeri öğrenci olarak girmiştir. Ancak bu kez tüberküloza yakalanıp, sanatoryumda yatarak, eğitimine bir yıl ara vermek durumunda kalmıştır. İşte bu yüzden babam, elimizde olmayan nedenlerin araya girip, isteklerimize kavuşmamızı geciktirebileceğini, bu yüzden dayanma gücümüzü yitirmememiz gerektiğini söylerdi.

Tıp eğitimine İstanbul'da başlayan Lutfullah Aksungur, Ankara Tıp Fakültesi'nin kurulması üzerine, tüm askeri öğrencilerin bu yeni fakülteye aktarılmasıyla, tıp eğitimini 1950 yılında Ankara'da bitirmiştir. Birkaç yıl sonra, sıcak çatışmaların bitmiş olduğu 1953 yılında, Kore'de Birleşmiş Milletler Birliği'nde görev yapmıştır. Bu yüzden gazilik unvanı almıştır. Lisede oldukça iyi düzeyde Fransızca öğrenmiş olan babam, Kore'ye olan uzun gemi yolculuğunu boşa geçirmeyip, kendi kendine İngilizce öğrenmeyi başararak değerlendirmiştir. Kuşkusuz iyi öğretmenler, öğrenmemizi kolaylaştırır. Ancak sonuçta öğrenmek, bireysel bir eylemdir. Babamın İngilizce öğrenmesi örneğinden yola çıkarak, ben de yaşamımda birçok konuda hep kendi kendime bilgi-beceri edindim.

SOL'da Van'da yakılmış yıkık cami. ORTA'da 1938 yılında Yozgat'ta öğretmeninin sağ eli altında Lufullah Aksungur. SAĞ'da Lufullah Aksungur ile ablası Nafiye

Kore dönüşü Lutfullah Aksungur, infeksiyon hastalıkları uzmanı olmak istemesine karşın, Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde boş yerin olduğu deri ve zührevi hastalıklar kliniğine başvurmuş, orada asistanlığa başlamış, 1957 yılında uzman olmuştur. Kim bilir, başlangıçtaki isteğinin etkisiyle, daha sonraki bilimsel çalışmalarında mantar infeksiyonları önemli bir yer tutmuştur. Günümüz araştırmacılarına göre oldukça az sayılabilecek bilimsel yayınları

Yazışma Adresi Correspondence:

E-posta: cuderm@cu.edu.tr

©Telif Hakkı 2013 Türk Dermatoloji Derneği Makale metnine www.turkdermatolojidergisi.com web sayfasından ulaşılabilir.

©Copyright 2013 by Turkish Society of Dermatology - Available on-line at www.turkdermatolojidergisi.com

arasında, bu konuda oldukça nitelikli yazıları bulunmaktadır. Örneğin, 1968 yılında yayımlanmış "Dermatophytic Flora of Tinea Capitis of Eastern Anatolia" başlıklı yazısı (2), konunun uzmanlarınca önemli bir kaynak olarak değerlendirilmektedir.

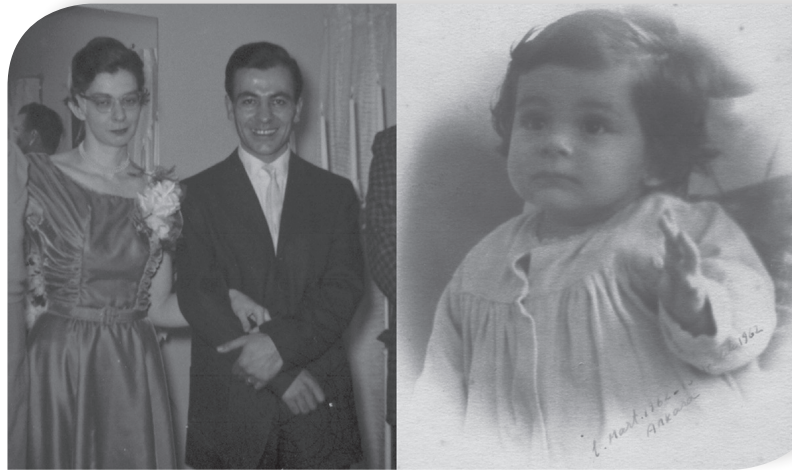
Akademik kariyer yapmak isteyen Lutfullah Aksungur, bilgisini, görgüsünü arttırmak üzere, 1957 yılında Wisconsin Üniversitesi'ne gitmiştir. Orada annem Pauline Dolores ile tanışmış, ona tutulmuş, onda bir eşte aradıklarının tümünü bulmuş, onunla evlenmiştir. 1960 yılında yurda döndüğünde, o yıllarda subayların yabancılar ile evli olması yasak olduğu için, ister istemez girmiş olduğu ordudan yine ister istemez ayrılmak durumunda kalmış, bu yüzden yüklü bir tazminat ödemiştir. Babamın yaşamındaki bu yol ayrımı, daha doğrusu kendi yoluna dönüşü, bana hep şunu düşündürmüştür: "Elimizde olmayan nedenlerle yürüdüğümüz yoldan ayrılabiliriz; çayırlar, ormanlar, dağlar aşarız; bir de bakarız, işte yine o elimizde olmayan nedenler, bizi yine kendi yolumuza döndürmüştür."

Artık ordu dışı kalan Lutfullah Aksungur, 1960 yılında Ankara Tıp Fakültesi'nde göreve başlamıştır. Wisconsin Üniversitesi'nde yapmış olduğu "Normal ve Dermatozlu Şahıslarda Kağıt Kromatografi Metoduyla Ter Amino Asitlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışmasını tez olarak sunup, benim doğduğum yıl olan 1963 yılında doçent olmuştur. Bu arada benim bir büyüğüm olan 1962 doğumlu ablam Melek ölünce, babam yaşama küsmüş, kendini bırakmış. Onu yaşama annemin ağabeyim ile beni gösteren şu sözleri döndürmüştür: "Çocukların için yaşamalısın." Kim bilir, bundandır, yıllar sonra yaşamın amacının ne olduğunu sorduğumda babamın verdiği yanıt: "Sizlersiniz."

Lutfullah Aksungur, doçent olmasına olmuş, ancak o dönemin deyişle eylemli doçent olamadığı, kadro bulamadığı için, 1966 yılında Erzurum'a Atatürk Üniversitesi'ne gitmiştir. Babamla ilgilenilerim, işte bu Erzurum yıllarımdan başlar. Onu hep tıraşlı olan, gülümseyen bir yüzle iş dönüşü yeşil vosvosundan inişle anımsarım. Onu Palandöken Dağları'nın yamaçlarına uzanan, bin bir tür çiçekli kırdan bizimle top oynarken yüzüne yansıyan yaşam sevinciyle anımsarım. Onu bir gece Trabzon dönüşü Kop Dağı'nda karda kaldığımızda, yolu açmaya çalışan greyderin vosvosumuza sürtündüğünde, az kalsın bizi uçuruma sürükleyecek olduğunda, yüzünü kaplayan bizi de, annemi, ağabeyimi, beni, kızkardeşimi de yitireceği korkusuyla anımsarım.

SOL'da sanatoryumda önde sağdan ikinci Lutfullah Aksungur. SAĞ'da Kore'de Lutfullah Aksungur

SOL'da evlilik töreninde Pauline Dolores ile Lutfullah Aksungur. SAĞ'da Lutfullah Aksungur'un yitirdiği kızı Melek

SOL'da Kop Dağı'nda karda kalan Lutfullah Aksungur'un yeşil vosvosu. SAĞ'da Mersin'de kumsalda oynayan Lutfullah Aksungur'un çocukları

SOL'da Dekan Lutfullah Aksungur. ORTA'da 1976 yılında Mersin'deki kongrede dinleyiciler, sigara içenin yanında Türkan Saylan, arkalarında Lütfü Tat ile Nevzat Öke. SAĞ'da Rektör Lutfullah Aksungur.

1968 yılında profesör olan babam, bizi de götürdüğü, ancak Asheville'deki anneannemin evine bıraktığı 1969 yazında Boston Üniversitesi'nde dermatopatoloji eğitimi aldı. Bilime olan tutkusuna karşın, düşlediği ortamı Atatürk Üniversitesi'nde bulamayan babam ile annem, bir gün Hayat Dergisi'nde Mersin'in resmini gördüler. Halkevi önündeki palmiyeli yolu çok beğendiler. Böylece 1970 yılında ben 7 yaşındayken Mersin'e taşındık. Babam, orada SSK hastanesinde göreve başladı. Profesör olmasına karşın, orada yalnızca bir uzmandı. Bu yüzden nöbet bile tuttu. Çok iyi anımsıyorum, bir kezinde onunla birlikte kaldım. Bir hastaya çağırıldılar. Yanında gittim. Kızıldı. Bana şöyle dedi: "Sen kızıl geçirdin, o nedenle sana bulaşmaz." Sabaha dek kalmak isterdim. Çok üstelememe karşın, beni gece yarısına doğru annemle eve gönderdi. Babam, düşlediği kenti bulmuştu, ancak SSK hastanesinin koşulları, düşlediği bilimsel ortamdan çok uzaktı.

Böylece bir yıl sonra Erzurum'a Atatürk Üniversitesi'ne geri döndük. Ancak bu gerçek bir dönüş değildi. Şundan dolayı, babam, Mersin'de Atatürk Üniversitesi'ne bağlı bir tıp fakültesi kurmak istiyordu. Bu yüzden sık sık Ankara'ya gidip gelmeye başladı. Neredeyse yüzünü göremez olduk. Gün oluyor, Ankara'dan geliyor, araçtan iniyor, eve çıkıyor, üzerini değiştirir değiştirmez evden çıkıyor, yine araca biniyor, yine Ankara'ya yola koyuluyordu. Sonunda başardı. Ancak küçük bir ayrıntı vardı. Mecliste birileri bastırmış, tıp fakültesi, Mersin yerine Adana'da kurulmuştu. Bir kez daha babamın yaşamı, elinde olmayan nedenlerle biçimleniyordu. Ancak o, Mersin'e olan tutkusundan yıllarca bir gün olsun caymadı. Yıllarca hafta sonlarımızı hep Mersin'deki evimizde geçirdik.

1972 yılında Adana'daydık. Babam, Çukurova Tıp Fakültesi'nin kurucu dekanı idi. 1973 yılında Atatürk Üniversitesi'ne bağlı Çukurova Tıp Fakültesi ile Ankara Üniversitesi'ne bağlı Adana Ziraat Fakültesi, bir çatı altında bir araya geldi, böylece Çukurova Üniversitesi doğdu. Tıp fakültesinin öğretim üyelerinin sayıca daha çok olmasına karşın, babam, aday olmayarak rektörlüğü Mithat Özsan Hoca'ya bıraktı. Babam, yöneticiliği sevmiyordu. Bize de hep yönetici olmamamızı öğütlerdi. Ben, bu öğüdünü tutamadım. Kim bilir, öğüdünü

tutmayışımın nedeni, onun yönetici olma nedeniyle birdir. Kim bilir, o da benim gibi düşünüyordu: "Bir ortamı beğenmiyorsan, onu düzeltmek, ancak orayı yönetmekle olanaklıdır."

Yöneticiliği sevmeyen babam, ikinci dekanlık döneminde süresini bitirmeden, 1974 yılında bu görevden ayrıldı. Ancak kendi kurduğu fakültede, üniversitede işlerin yolunda gitmediğini düşünerek, 1976 yılında bu kez rektör oldu. 1979 yılında rektörlük yarışını Mithat Hoca'ya karşı yitirdi. Yine bilinmeyen o eller, yaşamını biçimlendiriyordu. 12 Eylül 1980 darbesi olunca, rektörlük seçimleri kaldırıldı. Mithat Hoca, 1992 yılına dek atanma yoluyla rektörlüğünü sürdürdü. Babam, rektörlük yarışını yitirmeseydi, Mithat Hoca gibi yeniden yeniden atanır mıydı? Bilinmez.

Bu arada 1976 yılında başkanlığını üstlendiği VI. Ulusal Dermatoloji Kongresi'ni Adana yerine tutkunu olduğu Mersin'de düzenledi. Bu kongre, gerek bilimsel düzeyi, gerekse ardından yapılan Kıbrıs gezisi ile uzun süre anılarda parlaklığını korudu.

1978 yılında ağabeyim, 1979 yılında ben, İstanbul Tıp Fakültesi'nde okumaya başladığımızda, bize bir ev açmak, döşemek gerektiğinden, Mersin'deki evimizi boşalttık, kiraya verdik. Artık hafta sonları Mersin'e gidemez olduk. Babam, Mersin'e olan tutkusunu yitirmiş miydi, yoksa bizim için ertelemiş miydi? Oysa cuma günleri akşam Mersin'e vardığımızda, küçük haldeki bir lokantadan kendisine barbut, bir başka lokantadan bize lahmacun paketi yaptırıp, evimizdeki masamıza kurulduğumuzda yüzüne yansıyan tat alışı, bugün bile gözlerimin önünde. Yine evimizin önündeki kumsalda oynayan ağabeyimi, beni, kızkardeşimi çektiği fotoğrafı siyah-beyaz olarak büyüttürüp, pastel boyalar ile düşlerinin renklerini vermek isteği, bugün bile gözlerimde. Babam, gerçekten de resim yapmayı severdi. Babam, gerçekten de iyi resim yapardı. Ancak bir yandan mükemmeliyetçiliği, bir yandan araya giren işler nedeniyle çoğunlukla onları bitiremezdi. Bitirse bile birilerine verirdi.

Babam, öldüğü 1986 yılına dek yalnız dermatoloji ile değil dermatopatolojiyle de ilgilendi. 1976 yılında anabilim dalımız içinde bir dermatopatoloji laboratuvarı kurdu. 1976-1986 yılları arasında bu laboratuvarında 3949 olgudan alınmış 4046 örnek incelenmiştir. Bu dönemde birkaç yıl dışında konulan tanılar arasında ilk sırayı bazal hücreli epiteliyom almıştır (3). Özellikle 1979-1983 yılları arasında ağırlıklı olarak böbrek olmak üzere deri dışı örnekler de laboratuvarımızda ele alınmıştır. Kuşkusuz, bunlar, büyük ölçüde iç hastalıklarınca alınıp, yalnızca preparat istemi ile anabilim dalımıza gönderilmiş örneklerdir.

Babam da Türkan Saylan Hocam gibi dermatopatoloji bilmeden dermatolog olunamayacağına inanırdı. Bir gün bir kitapta görselliğe yatkın kişilerin dermatolojide, radyolojide, patolojide daha başarılı olacağını okumuştum. Görüntü ağırlıklı olmaları, dermatoloji ile patolojinin en büyük ortak yönleridir. Şu sözleri yine bir yerlerden okumuş da olabilirim, kendim de düşünmüş olabilirim: "Dermatoloji, derinin makroskopik, dermatopatoloji mikroskopik patolojisidir; patoloji, yalnız başına makroskopik de olmaz, yalnız başına mikroskopik de olmaz." Tüm bunlara karşın, özellikle patoloğların baskısıyla, anabilim dalı başkanı olduğum 2002 yılından başlayarak, artık babamın kurmuş olduğu dermatopatoloji laboratuvarını işletmez olduk. Onun yerine patoloğlar ile düzenli toplantılar yapıyoruz.

Babam ile ilgili söylemek istediğim iki konu daha var. Birincisi, kitap yazmak. Bir mektubunda bana şöyle yazmıştı: "Keşke yanımda olsaydın da beraber bir cildiye kitabı yazsaydık. İnşallah bir gün gelir sen de bir kitap yazarsın. Hakikaten Varol, bu kitap işine başlamak, ve böylece boş zamanları değerlendirmek gerekli." Babam, o çok istediği kitabı yazamamıştı, ancak ben, onun sözünü yerine getirdim. 1999 yılında Alp Ağabeyim ile birlikte "Deri Sorunlarında Basamak Basamak Tanı ve Öneriler" başlıklı kitabımızı yazdık. Onu bizi yaşama getirenlere ve yaşamımıza anlam katanlara - annelerimize, babalarımıza, eşlerimize ve çocuklarımıza - adadık.

Söylemek istediğim konuların ikincisi, sakal bırakmak. Yukarıda da söylediğim gibi, babamın yüzü, hep tıraşlı idi. Neredeyse cumartesi ile pazar günlerinde bile tıraş olurdu. Bununla birlikte içinde bir sakal bırakmak isteği vardı. Niye bırakmadığını sorduğumda, tüm kıllarının aklaşmasını

beklediğini söylerdi. Bense 1994 yılından beri sık sık sakal bırakıyorum. Son bırakışım, bir biçim vermeden olduğu gibi sakalımı uzatmak oldu. Kimi ondan mı, kimi bundan mı, kimi şundan mı diye düşündü, sordu. Kim bilir, hep yanıtladığım gibi kesmeye üşendiğimden de değildir, inançtan da değildir, yakıştırdığımdan da değildir, babamdan ötürüdür, sakal bırakışım.

Kaynaklar

1. Acar MA, Aksungur VL. Prof. Dr. Lutfullah Aksungur. Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi 2002;10:130-2.
2. Aksungur L. Dermatophytic flora of tinea capitis of Eastern Anatolia. Turk J Ped 1968;10:23-31.
3. Aksungur VL, Acar MA, Baba M. Kompüterize dermatopatoloji arşivi - Bir dermatopatoloji arşivinin bilgisayara geçirilmesi ve tanı sıklıklarından yola çıkılarak klinik tarihesine kısa bir bakış. Turk J Dermatopathol 1999;8:47-53.